

Mórícz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Hajdúnánás, Bocskai u. 12-14.

Tel/fax: 52-381-941; 70-372-15-09

e-mail: konyvtar@nanaskonyvtar.hu, moricz.helytorteneti@gmail.com

Beszámoló a Mórícz Pál Helytörténeti Gyűjtemény 2019 évi tevékenységéről

Bevezető

A Mórícz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény 2008 óta önkormányzati fenntartású, összevont intézményként működik. A helytörténeti gyűjtemény 2009-ben kapta meg működési engedélyét, melyet 2012-ben módosított a szakminisztérium.

Jellege: közérdekű muzeális gyűjtemény

Az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről alapján feladata a múzeumi tevékenység ellátása, a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése, tudományos feldolgozása és kiállításokon történő bemutatása.

A 2019-es évben az intézményben a megelőző évekhez hasonlóan folytatódott a szakmai valamint a hozzá kapcsolódó közművelődési munka.

Gyűjtemények és gyűjteményi gyarapodás

A helytörténeti gyűjteményben három gyűjteményi terület található.

A **néprajzi gyűjteményt** a város és elszármazott polgárai jóvoltából folyamatos növekedés jellemzi. Az adományozási kedv megvan, azonban jelentősebb hagyatéki anyag nem került ez évben a gyűjteménybe. A műtárgyak többsége a háztartásban illetve a mezőgazdaságban használatos tárgyakkól tevődik össze (háztartási eszközök, zománcos edények, gránit edények, textíliák, mezőgazdasági eszközök, fém szerszámok). Az eredeti dokumentum, fotó anyag száma nem növekedett jelentős mértékben. Anyagi helyzetünk keretein belül vásárolunk is, elsősorban különleges, vagy kiállításba illeszthető tárgyakat.

A néprajzi gyűjtemény részét képezi a *tájház* tárgy együttese is.

A **képzőművészeti anyag** – lezárt – nem bővíthető. Három nagyobb egységre bontható: Gál Mátyás grafikus plakát tablói, a Hajdúnánási Képzőművészeti tábor 2006-12 között készült alkotásainak anyaga, valamint Pituk József Viktórián festőművész alkotásai.

A **történeti anyag** - lezárt - többségében az első világháborús hősök zománcablákat, valamint a 20. század első feléből származó tárgyakat, dokumentumokat tartalmaz kis számban.

2019-ben az önkormányzattól átvett Hódos hagyatéék 2020 elején került teljes terjedelmében kiállításra a Hódos Imre Sportcsarnokban.

A gyűjteményekhez kapcsolódó feldolgozó, leltározó és digitalizáló munka lassan halad.

szakág	Műtárgy/ db
néprajzi	5301
képzőművészeti	704
történeti	241

Az intézmény működési, tárgyi feltételei

A közérdekű muzeális gyűjtemény épülete a Bocskai utca 13 sz. alatt található, a múlt század fordulóján épült Takarékpénztár és Úri Kaszinó épületében.

Épület jellemzői:

Az elmúlt évtizedekben a korábbi funkcióinak (könyvtár, iskola) alakították át, osztották fel a tereit. Az épület nagyméretű padlástérrel és pincével rendelkezik.

Jelenleg 3 állandó kiállító, 1 időszakos kiállító terem, 1 iroda (galériáján raktár funkcióval), egy képzőművészeti raktár, mellékhelyiségek, folyosó, öltöző található benne.

A fűtés mind pellet, mind gáz kazánról működtethető.

A belső terek gondozottak, helyenként korszerűsítésre szorulnak (pl. mellékhelyiségek). A kiállító termek állapota megfelelő. Az épület homlokzata az utcafronton javításra, felújításra szorul. A legproblémásabb jelenleg a nyílászárók állapota, melyek korszerűsítése, cseréje hamarosan aktuálissá válik.

Az épület nem akadálymentesített.

Az udvara jól karbantartott, füvesített terület, öntöző rendszerrel, 2 kis ágyással.

Az udvari épület raktár és kiállító funkciót is ellát. A régi garázs intézményi és műtárgy raktár szerepet tölt be. A hozzá toldott zárható szín kiállító térként, a nyitott szín közösségi térként funkcionál. Mellettük egy külső kemence kapott helyett.

Az intézmény Alapító okiratában az alábbi *külső telephelyek* is szerepelnek:

- Hajdú Ház és Kovácsműhely (Hajdúnánás, Hunyadi utca 21. sz.)
- Sarokbástya
- valamint a Csepüs ill. Újszőlőben található csőszházak.

A *Hajdú Ház és Kovácsműhely* (tájház) kiállítóhelyként működik. Működtetése, gondozása, karbantartása szintén az intézmény feladata. Mint országosan védett műemléki épület felújítása műemléki engedéllyel lehetséges. Külső felújítás -fenntartói pályázattal - legutóbb 2018-ban pályázati forrásból valósult meg. A karbantartási, udvari feladatok ellátása folyamatos.

Az épületben nincs fűtés, ezért téli időszakban nem látogatható. Nyílászárói és villanyhálózata nem megfelelő, cserére, javításra és korszerűsítésre szorul.

Számunkra nemcsak a belső, hanem a *külső környezet* állapota is fontos, ezért az utcai részen is kiemelt gondot fordítunk a tisztaságra, a látványra.

Javítás, felújítás, fejlesztés

Az elmúlt évben az Óvoda utcai kerítésen sikerült egy kisajtot nyitni, mely az udvari munkák és a pellett szállítást is megkönnyíti. Az épület pincéjét kitakarítottuk, a benne lévő törmelékeket, selejt bútorokat elszállítottuk. A Bocskai utcai fronton megtörtént a faágak metszése. Irodai székeink egy részét ki tudtuk cserélni a Polgármester Úr és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara felajánlásával.

A tavaszi vihar által okozott nádtető károsodást az épületbiztosítás terhére javíttattuk ki.

Technikai ellátottság

A helytörténeti gyűjtemény technikai ellátottsága megfelelő.

Humán erőforrásaink

2011 óta az intézményben két főállású munkatárs van: 1 fő igazgató, 1 fő alkalmazott státuszban. 2019-ben Buczkó József címzetes igazgató úr nyugdíjba vonulása okán januártól novemberig 1 fő múzeumi szakember dolgozott. A megüresedett múzeumi állást 2019 novemberében töltöttük fel.

A munkakörök ellátásához a szakalkalmazottak megfelelő végzettséggel rendelkeznek, a 150/1992. (XI.20.) Korm. rendelet 6/G. § (1) bekezdésében szereplő kötelező szakmai végzés megszerzését az intézmény vezetője teljesítette.

A szakmai munkát minimális szakalkalmazotti létszámmal valósítjuk meg, emellett múzeumpedagógiai, közművelődési területen is végezzük munkánkat. Ez háttérbe szorít bizonyos szakmai tevékenység maximális ellátását, pl. leltározás, digitalizálás.

A helytörténeti gyűjteményben a takarítási munkákat, látogató fogadást és a külső területek (utcafront, udvar, tájház) gondozását közfoglalkoztatottak látták el.

1 fő udvaros	2019. 01-12. 12 hó	közfoglalkoztatás
1 fő látogató fogadó	2019. 01-02. 2 hó	kulturális közfoglalkoztatás
1 fő takarító	2019. 01-02. 2 hó	kulturális közfoglalkoztatás
	2019.10.-12. 3 hó	TOP

A karbantartási, kisebb javítási és felújítási munkákat a GEI szakemberei végzik.

Raktározási, állag- és állományvédelmi tevékenység

A műtárgyak elhelyezésére 2 raktárnak kialakított helyiség szolgál: a korábbi takarító szertárban foglalnak helyet a képzőművészeti alkotások, míg a néprajzi és történeti tárgyak az iroda feletti galérián vannak.

Bútorokat, nagyobb tárgyakat a kinti garázsban raktározzuk, valamint itt kapnak helyet az öltözők is. Néhány műtárgy a kiállítótereket díszíti.

Több műtárgy befogadása az elkövetkezendő időszakban problémákat vet fel, kevés a hely, elértük befogadásunk határait. Az anyagok külön raktári rend szerinti elhelyezése emiatt nem lehetséges. A bekerülő tárgyak közül a nagyobbak előtisztítása előkészítő helyiség híján jó időben az udvaron történik. Állagmegóvási, restaurálási tevékenység szakember híján nem zajlik.

A kiállításokban lévő tárgyak ellenőrzése folyamatos, molytalanítás a háztartásban használható szerekkel évente 1-2 alkalommal történik.

Az intézmény múzeumpedagógiai foglalkozásait a kiállítóterekben tartja.

Az év végén a kiállítótermek ablakára sikerült beszerezni UV védő fóliát, melyek a műtárgyak védelmét kellőképpen biztosítják. Elhelyezésükre 2020-ban kerül sor.

A kiállításokhoz és foglalkozásokhoz szükséges eszközöket és installációkat a képzőművészeti kiállító terem függönnyel elzárt részén raktározzuk.

A főépületben és a kinti raktárban mozgásérzékelős riasztó berendezés működik. A tájházban semmilyen riasztó nem került beszerelésre, az épület így csak mechanikai védelemmel ellátott.

Az intézménynél dolgozókra, ill. a látogatókra vonatkozó szabályokat az SZMSZ rögzíti.

Kiállítási, közművelődési tevékenység és szakmai munka

A gyűjtemény anyagának bemutatása fontos a helyi közösség számára. A három állandó kiállítás és az időszakos kiállítások teszik lehetővé, hogy látogatókat vonzzunk az épületbe. Mindemellett megfigyelhető, hogy többször egy-egy rendezvény kedvéért jönnek el pl. könyvbemutatók, előadások és a múzeumpedagógiai foglalkozások.

kiállítások	
állandó	Kalapkötők nyomában - néprajzi
	Kítaszítottak - történeti
	A színek mestere - képzőművészeti
	Református sírjelek - néprajzi
	Kocsiszín és Téglárium - néprajzi
időszaki	Ekék, ekekapák és egyéb mezőgazdasági eszközök
	A katonai ruházattól az ünnepi viseletig
	Válogatás Buczkó József alkotásaiból
	A Székely hadosztály emlékezete
külső helyszínen	Majorsági lakáskultúra - Kendereskert

Látogatók:

A múzeumban zajló rendezvények száma a 2019 évi statisztika alapján a következőképpen alakult.

oktatást segítő foglalkozást óvodásoknak (380 fő) 16,
általános iskolásoknak (1084 fő) 43,
középiskolásoknak (193 fő) 7 alkalommal tartottunk.

Szabadidős gyermek- és felnőtt tevékenység, foglalkozás (tárlatvezetés, civil szféra programja, egyéb rendezvények) 142 alkalommal történt, összesen 1965 fő számára.

Látogatóink létszáma összesen 3622 fő volt.

Kiadványok:

Rendezvényeink között fontos szerepet töltenek be a könyvbemutatók. 2019-ben Buczkó József: A múzeumügy története Hajdúnánáson és a Tanulmánykötet Buczkó József tiszteletére című kiadványok kerültek bemutatásra.

Csatlakoztunk egy a tájházakat népszerűsítő kiadványhoz, melyben 5 tájház mutatta be egy-egy kiemelt műtárgyát.

Egyéb programok:

Ismét csatlakoztunk a Múzeumok Őszi Fesztiválja programhoz.

Fogadó partner múzeuma voltunk a Kulturbónusz programnak.

Munkatársaink több alkalommal tartottak előadásokat a településen (pl. Nyugdíjas klub, Határtalanul program, konferencia, Református ízek találkozója).

Részt vettünk a város és a megye ünnepi rendezvényein.

Kiállítottunk a Hajdúk Világtalálkozóján és a Hajdúsági Múzeum Becsengettek programján.

Munkatársaink fejlődése érdekében szakmai napokon, képzéseken vettünk részt (pl. múzeumi menedzserképzés, Játékmustra, múzeumi és tájházak szakmai napok).

A gyűjtemény megtekintése bárki számára díjmentesen hozzáférhető, és ugyancsak díjmentesen biztosított a kiállítási anyag szakszerű bemutatása.

Közönségkapcsolat

Az intézmény programjairól, tevékenységéről elsősorban a helyi sajtón keresztül értesülhetnek a település lakosai. Megjelenünk a Hajdúnánási Újság lapjain, a Hajdúnánási Televízióban, van facebook oldalunk. Intézményi honlapunk korszerűsítése miatt ebben az évben arra a felületre kevés információ került fel.

A hagyományos propaganda módszereket is alkalmazzuk: plakátok, meghívók, levelek.

Kutatószolgálat

Két alkalommal nyújtottunk segítséget egyetemi dolgozat, szakdolgozat kutatáshoz.

Önkéntes szolgálat – IKSZ

Az intézménnyel kötött iskolai szerződések révén az 50 órás közösségi szolgálat letöltését nálunk is választják a diákok. A gyűjteményben felügyelettel tárgytisztítást illetve dokumentum szkennelést végezhetnek.

Költségvetés, bevétel, kiadás

Működésünk során törekedtünk a költség és energia hatékonyságra, takarékosagra.

A múzeum alaptevékenysége körében nem gazdasági haszonszerzés céljából jött létre. Azonban amennyiben lehetőség van rá, igyekszik, ha kis mértékben is növelni saját bevételét. Ezek a foglalkozások díjai, illetve szolgáltatások (múzeumpedagógia, tárlatvezetés) biztosítása. Pályázati lehetőségek szűkösek, de ezeket is igyekszünk kihasználni. 2019-ben a MÖF programjaira nyertünk támogatást valamint nyertes pályázatot nyújtottunk be a TOP-7.1.1-16.H-075-4 számú pályázati kiíráshoz Gyökereink I -II. – tudás élmények támogatása a helyi identitás és generációs híd erősítésére címmel.

A helytörténeti gyűjteményben dolgozó munkatársak éves munkájukat 2019-ben is elkötelezetten végezték.

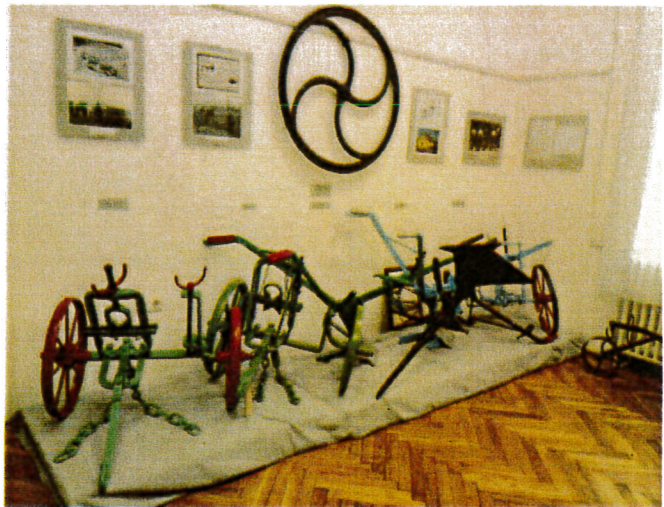
Mórícz Pál emlékévé logó

Tájház belső

Pituk József Viktorián kiállítás részlet

A parasztgazdaság jelképei kiállítás részlet

2019. szeptember 6-tól október 15-ig
tekinthető meg

BUCZKÓ JÓZSEF

Buczko József kiállításának plakátja

Székely hadosztály kiállítás részlet

Válogatás a Helytörténeti Gyűjtemény programjaiból, foglalkozásaiból

Tanulmánykötet Buczkó József néprajzkutató tiszteletére - könyvbemutató

Becsengettek - Hajdúsági Múzeumban

Múzeumok Őszi Fesztiválja - pincetúra

Kalligráfia tanfolyam

Hódos Imre kiállítás részlet

Hódos Imre kiállítás részlet

Csósziidő foglalkozás

Régi idők játécai

Bocskai korona foglalkozás

Fut-robog a kicsi kocsi - foglalkozás

Márton napi foglalkozás

Márton napi foglalkozás

Válogatás a Helytörténeti Gyűjtemény programjaiból, foglalkozásaiból

Csőszidő foglalkozás

Színválasztó foglalkozás

A katonai ruházattól az ünnepi viseletig

Luca napi foglalkozás